

ПОЛІЦЕЙСЬКИЙ ДЕТЕКТИВ

КСЕНІЯ ЦИГАНЧУК
УБИВЦЯ
З ПІДЗЕМЕЛЛЯ

Харків
«Фоліо»
2020

Історія вбивства Каміли Пасічник та епізоди викликів патрульних засновані на реальних подіях. Усі імена, дати й назви змінено. Описане у романі підземелля справді існує. Після численних досліджень вчені досі не змогли визначити, що там колись знаходилося. Додано авторської інтерпретації.

* * *

П'ятниця, 17 травня 2019 року. 5:35

Власта акуратно виводила літери. Над душею стовбичив чоловік, який пів години тому перетнув суцільну лінію. Наразі вони з Андрієм, сидючи в службовому авто, виносили постанову. Андрій — на місці водія, Власта — поряд. Кілька разів патрульна лише дивом не зробила помарку, отож тепер писала повільніше, аби ніде не помилитися. Ніч видалася дуже важкою, і вони з Андрієм почувалися виснаженими. А тут іще цей нервово ходить поряд із машиною, підганяючи їх. «Сам винен. Чи тобі мало місця на проїзній частині вночі?» — вирішила подумки Власта Коваль.

Краєм ока глянула на годинник: до кінця зміни більше двох годин. «Аби тільки не було затяжних викликів».

— Яка ваша адреса? — звернулася до молодого чоловіка, що ніяк не хотів заспокоїтися.

Усім своїм виглядом порушник показував, що надзвичайно поспішає, а причиною тому нібито є маленька дитина, яка лежить удома з температурою. Якби ж він знав, наскільки часто патрульні чують саме цю відмазку. Однозначно придумав би щось інше. Якщо б, звісно, вистачило клепки. Жінка-коп під диктовку записала вулицю, номери будинку й квартири.

— Дай мені документи, — попрохала Андрія.

Хлопець слухняно передав потрібні папери. Він розпочав свою кар'єру в патрульній поліції Рівного зовсім недавно. Із Властою разом почав їздити після загибелі її напарника,

Валентина. Якось вони з Валіком прибули на сварку сусідів, там неадекват ударив вилами патрульного в живіт. Дорогою до лікарні поліцейський помер. А все тому, що Валентин просто не наважився вистрелити в людину, аби захистити себе. Те сталося недавно, три місяці тому, і пам'ять за загиблим була пекучою.

Ще певний час Власта мовчки заповнювала папери, яких у даному випадку ціла купа, уточнюючи в порушника необхідні дані й намагаючись не реагувати на його нервові ходіння взад-уперед і сповнені роздратування фрази типу «Довго ще чекати?» На прохання заспокоїтися й посидіти у власній машині той ніяк не зреагував.

Мимохіть Власта звернула увагу на погоду. Цьогоріч травень видався дощовим і холодним, рідко який день тішив сонцем та високою температурою. Здавалося, сьогодні мав бути один із тих винятків. Ще трішечки — і вона поставила останню крапку.

Краєм ока помітила, як з боку парку, накульгуючи, вибіг чоловік, безхатченко. Він пробіг до ЦУМу, зупинився, важко дихаючи й роздивляючись на всі боки. А щойно помітив патрульне авто, відразу погнав до них. Власта з Андрієм перезирнулися — її колега теж зауважив цю сцену. Обоє відразу зрозуміли: щось сталося.

— Тримайте, — передала Власта документи водієві, який уже стомився ходити туди-сюди й стовбичив біля неї, засунувши руки до кишень спортивних брюк. Він був низького зросту з пивним животом і маленькими злісними очіцями. «Геть відразливий тип», — перше, що спало на думку Власті, коли вона його побачила.

Чоловік роздратовано вихопив документи з її рук, різко розвернувся й відразу ж зіштовхнувся з безхатчком, що саме добіг до машини.

— Блядь! — вилаявся водій.

То була його перша реакція. Та коли він усвідомив, із ким відбулося зіткнення, скривився, мов лимон із'їв: від при-

йшлого смерділо випивкою й немитим тілом. Одяг страшенно брудний і мокрий від дощу, який тільки закінчився. Звісно, його речі ніколи не пралися.

— Дивися, куди преш! — не втримався порушник від нового вигуку.

На мить патрульні злякалися, що між чоловіками зараз спалахне сварка, проте, на щастя, безхатько не звернув жодної уваги на слова незнайомця (і справді, хіба він не звук до такого ставлення?). Натомість обійшов перешкоду у вигляді водія й дістався до патрульних.

Тепер ні Власта, ні Андрій не сумнівалися: трапилося лихе. Чоловік важко дихав. На них дивилася запухла від алкоголю мармиза. І вкрай знервована. «Цікаво, він так довго біг чи настільки розхвилювався?» — подумалося Андрію. Власта ж тим часом розмірковувала про те, що їм зараз повідомлять. Із виразу обличчя безхатька розуміла, що цей чоловік пропив усе, що тільки можна й не можна у своєму житті. На вулиці він жив давно, це точно: Власта часто бачила, як той блукає центром.

Тим часом нервовий водій, розуміючи, що всі забули про його існування, почимчикував до автівки. Йому зовсім було байдуже, на що скаржитиметься представник «відходів суспільства», як таких називали в його оточенні. Менш ніж за хвилину він поїхав.

— Там мертва людина, — повідомив безхатько, усе ще важко дихаючи й показуючи пальцем у бік парку.

«Ні, у нього не білочка», — швидко збагнула патрульна, яка до цього моменту підозрювала подібне. Надто наляканими очима витріщався на них чоловік.

За кілька хвилин усі трое вбігали до парку. Дорогою патрульні встигли викликати швидку. Хтозна, може, чоловік помилився й людина ще жива. Зрештою, навіть якщо мертва, лікар усе одно мусить констатувати смерть. Нехай їдуть до парку, що з боку ЦУМу, а буде знайдено тіло — їм нададуть більш точну інформацію.

— Далеко? — поцікавився Андрій.

— Не, — сиплим запиханим голосом проказав чоловік. — Воно в тому проклятому місці. У підземеллі, яке недавно розрили.

Власта з Андрієм презирнулися: прокляте місце?

Ще хвилину-другу вони бігли, а потім чоловік різко спинився й показав рукою на огорожену металевим парканом територію.

— Там же замкнений вхід. Стороннім вхід заборонено. Як ви туди потрапили? — по-поліцейськи строго промовив Андрій.

Та безхатько зовсім його не слухав, натомість, кульгаючи, побіг у протилежний від входу бік.

— Думаю, такі люди знайдуть вхід будь-де, — поділилася Власта своєю підозрою з Андрієм і чкурнула за безхатьком.

Усередині у Власті зароджувалося неприємне передчуття. Жінка ніяк не могла збагнути цього причину. Навіть якщо там і справді труп, ну хіба вперше вони знаходять мертве тіло? Але...

Інтуїція несподівано підказала їй: те, що вони зараз тут знайдуть, іще довго не даватиме їй спокою.

* * *

П'ятниця, 17 травня 2019 року. 6:12

Власта з Андрієм потрапили сюди вперше. Безхатько проліз через прихований лаз. Те саме зробили й патрульні. Територія видавалася не те щоб великою, однак більшою, ніж чомусь до цього уявляла Власта. Страшенно запиханий, безхатько побіг уперед, проминувши пам'ятник богатиреві, що вбиває змія, який у народі чомусь назвали «Стоматолог». Власта в якийсь момент злякалася, щоб у чоловіка, бува, не схопило серце. Хоч на вигляд йому було сорок із гаком, та хто знає, який у нього стан здоров'я. Надто сильною видавалася задихка.

Безхатько тим часом попрямував до сходів, що вели в підземелля. «Чому він назвав його проклятим?» — несподівано майнуло у Влаستی в голові.

Спускалися обережно: сходи видавалися нерівними, усюди валялося каміння й побита цегла. Чим далі вони спускалися, тим темніше ставало: сюди не потрапляло ранкове світло. Усе, що наразі кидалося в очі, — цегляні стіни й незрозумілі невеличкі ніші в них. Спуск був не надто довгим, а коли вони всі троє нарешті потрапили до підземелля, безхатко повів їх прямо. Тут стало зовсім темно. Андрій мусив увімкнути ліхтар, що у свій час українська поліція закупила в американських колег: невеликий за розміром, проте надзвичайно потужний. На вигляд приміщення скидалося на покинутий підвал, хоч, звісно, за розміром було набагато більшим за реальні.

Усе, що Андрію було відомо про це місце, він дізнався у свій час із новин в інтернеті. Якщо точніше, що це за місце, що саме тут було й коли його створили, ніхто взагалі достеменно не знав. Десятиліттями в Рівному ходили легенди, що буцімто під ним знаходиться велике підземелля. І недавно в парку його розкопали. Та дослідники лише розчаровано розвели руками: жодних відомостей в історичних документах, які б могли пролити світло на те, що ж тут насправді колись було. Та й коли воно створено й ким, ніхто теж не знав. Тільки одне відомо точно: йому кілька сотень років.

Тим часом вони з Властою минули, поспішаючи за безхатком, темну кімнату, відтак звернули ліворуч до ще однієї. Тут чоловік зупинився, немов укляк. Лиш підвів руку й указав на темну велику нішу. Власта з Андрієм підійшли ближче. Ще в темряві вони розібрали обриси тіла, яке там знаходилося. Андрій посвітив ліхтарем, і вони його побачили.

Поліція відразу зрозуміла: медична допомога цій жінці вже не потрібна.

* * *

Субота, 18 травня 2019 року. 9:35

Власта ніколи не була на цій вуличці. Хоч неодноразово проходила перпендикулярно. Щойно навігатор у смартфоні сповістив, що місце призначення зовсім близько. Патрульна

уважно роздивлялася довкола. З обох боків цвіли каштани, стояли житлові будинки. Попереду виднілися сучасні багатоповерхівки. Очевидно, там і буде Yoga Point.

Крізь сірі хмари несподівано вигулькнуло сонце. Дощ припинився кілька хвилин тому. Учорашній день, день після нічної зміни, видався справді весняним. От тільки Власта проспала до вечора, тож насолодитися ним так і не змогла. Уночі знову пройшов дощ, а вранці відчувалася прохолода. Та зараз у душі патрульної зажеврила надія, що й сьогоднішній день може бути не менш теплим за вчорашній. І справді: ледь вийшло сонце, відразу стало спекотно. А ще її гріла думка про те, що вже зовсім скоро матиме довгоочікувану відпустку.

Нарешті Власта дісталася спортзалу. Він і справді знаходився в новобудові, різнокольоровій багатоповерхівці. Власта ніколи особливо не цікавилася йогою. Скоріше, навіть недолюблювала її, проте сьогодні її привела сюди інтуїція. А інтуїція керувалася якоюсь дивною потребою. Останнім часом тіло прагнуло спокою, а розум — умиротворення. «Тобі потрібна відпустка. Ось і все», — запевнив її власний внутрішній голос.

Патрульна відчинила вхідні двері, спустилася сходами (зал, як виявилось, знаходився в цокольному приміщенні) і ввійшла. Відразу потрапила в маленький затишний хол, праворуч помітила роздягальню.

— Власто, привіт! — вигукнула Вікторія, свекруха її найкращої подруги. — Заходь швиденько, ми ось-ось починаємо.

Ця жінка страшенно подобалася Власті. Їй було близько п'ятдесяти, проте вам би таке і на думку не спало. Струнка й на вигляд набагато молодша. Вона завжди витончено й зі смаком одягалася, розмовляти з нею було одне задоволення: слова чітко виважені, а її розуміння життя часом навіть дивувало. Недарма вона стільки років займається йогою.

Патрульна швиденько перевдягнулася й поспішила до залу. Глибоко в душі вона справді сподівалася, що заняття

допоможе їй розслабитися й забути про роботу. Особливо про вчорашній день. Перед її очима досі виникав труп жінки, який вони вчора знайшли за допомогою безхатька. Експерти виявили численні удари важким предметом по голові. Більше того, нарахували на тілі сімнадцять ножових поранень. Звісно, більш детальну інформацію поліція отримає після розтину. Особу вбитої не встановлено.

Так, важкою виявилася вчорашня зміна. Морально важкою. Єдине, що радувало, — у слідчо-оперативній групі, яка приїхала на місце злочину до підземелля, не виявилось Єгора Скляра. Вони з ним не поладнали ще зі справи Марко Вітторіно.

Несподівано для самої себе патрульна пригадала деталі тієї справи. По-справжньому заплутаного вбивства італійця Марко Вітторіно¹. Іноземця знайшла мертвим у власному будинку його молода коханка. У будинку також знаходилася п'ятирічна донька загиблого, яку вбивця, на щастя, не зачепив. Тоді Власта мала перший досвід розслідування вбивства. Спершу як помічник слідчих, відтак — самостійно (надто захопилася цією справою, щоб так просто кинути). Як патрульна Власта не мала повноважень самостійно проводити розслідування. Цим вона й дратувала Скляра (хто вона така, щоб розслідувати вбивство? Звичайна патрульна). Слідчий навіть погрожував їй доганою. Та пізніше гнів змінився на милість завдяки тому, що Власта неабияк допомогла в розслідуванні. Ну як на милість? Скляр просто не виконав погрози стосовно догани. Але думки, що патрульні — нижча раса, не змінив. Цей тип узагалі когось любить і поважає, крім себе?

Тепер кожного разу, коли потрібно було викликати слідчо-оперативну групу, Власта переймалася, що приїде цей навіжений. Кілька разів їй і справді не щастило. Проте, дякувати

¹ Про вбивство італійця Марко Вітторіно розповідається в першій книзі серії «Поліцейський детектив» «Кривавими слідами».

Богові, не вчора. І навіть якщо справу далі передадуть йому (що цілком імовірно, адже його вважають одним із кращих слідчих у місті), то її це вже не обходить. Усе, що від неї залежало як від копа, вона зробила вчора.

Власта взяла спортивний килимок, один із тих, які стояли при вході до залу, й увійшла. Перше, що кинулося у вічі, були три маленькі запалені свічки. Розпилили якийсь аромат, очевидно, для релаксу. Кімнатка виявилася зовсім маленькою, проте цілком достатньою для п'яťох клієнтів та тренера. Панувала напівтемрява. Світло давало лише невеличке прямокутне віконце під самою стелею та вищезгадані свічки. І справді релаксова атмосфера. Патрульна швиденько спустилася двома маленькими сходишками, обрала місце й постелила килимок.

Уже за мить тренування розпочалося. А впродовж наступної години Власта так і не змогла зрозуміти, чи рада вона, що прийшла сюди. Адже їй хотілося чогось спокійного, а асани хоч і виконують у повільному темпі, проте їх виявилось робити ой як непросто. Хоч якби не добре натреноване тіло, їй було б сьогодні набагато важче.

Засвітився екран мобільного, сповіщаючи про повідомлення у вайбері. Звук патрульна передбачливо вимкнула, тож ніхто, крім неї, здається, цього й не помітив.

«Справу передали Скляру», — написав один із колег. Власта не відкривала сповіщення, воно висвітлювалося на екрані. Патрульна перевернула смартфон екраном донизу: «Навіщо ти притягнула телефон із собою?» — дорікнула собі. Хоч і прекрасно розуміла відповідь: жодній роздягальні в спортивних залах не можна довіряти. Кишенькових злодіїв не спляють навіть камери, що висять на стелі. З іншого боку, у цьому залі нікого, крім них шістьох разом із тренером, немає. Але... Професійна звичка нікому ніколи не довіряти. Що поробиш?

Відтак спробувала зосередитися на занятті. Це давалося складно. «Недарма, мабуть, Іра відправила мене на його до

своїї свекрухи. У мене, певно, на пиці намальовані втома, виснаження й невміння розслаблятися», — подумалося після чергової невдалої спроби зануритися в атмосферу.

«І навіщо Агеев написав мені це? Ніби мені важливо, кому вони дадуть цю справу», — обурилася Власта, повертаючись думками до роботи.

Їй навіть не потрібно було уточнювати, яку саме справу доручили цьому самозакоханому дебілоїду. Інформація про вчорашнє знайдене тіло поширилася містом із блискавичною швидкістю. Ще б пак: таке жорстоке вбивство. Та й труп знайшли в тому довбаному підземеллі. Хтось із суренжистів¹ написав у фейсбуці пост, буцімто колись на тому місці знаходився жіночий монастир. А коли Рівне перейшло у власність родини Любомирських², монастир згорів, переправивши на той світ не одну монахиню. За легендами винним у пожежі був хтось із нових власників. А ще подейкують, що відтоді спокою Любомирських прийшов кінець. Чимало дивних і моторошних речей траплялося з ними. Пізніше вони збанкрутували й мусили покинути оселю.

Неймовірними зусиллями волі Власта спромоглася максимально зосередитися. Несподівано для неї самої виявилось, що тіло починає потроху звикати до не вельми зручних позицій. А через деякий час тренер сказала їм лягти в позу трупа³.

«Чудово. Саме те, що мені потрібно, — подумалося патрульний з іронією. — Умоститися тут у позі трупа». — Перед очима вкотре постало понівечене тіло вчорашньої небіжчиці.

Проте за хвилину Власта про неї зовсім забула.

Виявляється, поза трупа у йозі — чи не найкраще, що траплялося з нею за останній час.

¹ Суренжисти — Суренж — так у давні часи називалося місто Рівне. Суренжисти — люди, які займаються вивченням Суренжу.

² Любомирські — польський шляхетський рід.

³ Поза трупа в йозі — шавасана. Людина лежить, не рухаючись, при цьому зберігає спокій при повній свідомості. Таким чином — вчиться розслаблятися.

* * *

Субота, 18 травня 2019 року. 10:21

Скляр відірвався від паперів і потер стомлені очі. Кинув погляд на порожнє горнятко: друга кава на сьогодні. Звичка випивати на день кілька порцій кави (хоч не міг сказати, що надто її любить) запозичена від Тані, колишньої нареченої.

Увесь суботній ранок він займався тим, що вивчав інформацію за новою справою: «Таємниче вбивство в темному підземеллі», як охрестили його на котромусь із новинних сайтів міста.

— У темному-темному підземеллі, — пробурмотів собі під ніс слідчий і знову взявся до роботи.

У кабінеті він знаходився наразі сам, із чого неймовірно радів. Найбільше полюбляв працювати самостійно. В ідеалі — щоб поряд узагалі нікого не було. Двоє його колег, із якими він ділив кабінет, відлучилися в інших справах. Єгор намагався встигнути вивчити всі найважливіші факти, поки тут тихо.

Експертиза встановила, що тіло до підземелля принесли. І, що також надзвичайно важливо, причина смерті — удушення. Скоріше за все, жертву добили після нанесених травм. А травм було чимало. Волосся ставало на голові сторч від прочитаної інформації.

Потерпілій нанесли не менше шести ударів важким предметом по голові, спричинивши тілесні ушкодження у вигляді забійних ран чола, тім'яної ділянки, лівої скроневої ділянки, потиличної ділянки, багатуоуламкові переломи кісток склепіння черепа, переломи кісток основи черепа, крововиливи під м'які оболонки головного мозку, крововиливи під м'які покриви голови з боку внутрішньої поверхні в проекції ран. У ході нанесення ударів жертва для захисту інстинктивно підняла руки, тому їй було спричинено перелом проксимальної фаланги другого пальця лівої кисті.

Очевидно, побачивши, що внаслідок отриманих тілесних ушкоджень смерть не настала, і маючи бажання все ж таки

позбавити жінку життя, убивця наніс множинні удари ножем у передню частину шиї та грудної клітки. Загалом ножем було заподіяно не менше сімнадцяти ударів та спричинено тілесні ушкодження у вигляді колото-різаних ран грудної клітки, шиї по передній поверхні, нижньої частини правої легені, хрящів гортані, щитовидної залози, трахеї та стравоходу. Відтак живодер накрив чимось шию та обличчя потерпілої й утримував, доки жінка не померла на місці події.

«Гм... Нечасто в тихому обласному центрі відбуваються такого роду звірства», — вирішив Єгор.

Задумливо почухав свою руду бороду, яка останнім часом доволі виросла. Педант до мозку кісток, він сам себе не впізнавав. Проте мусив визнати, що почав менше стежити за своєю зовнішністю.

Заради Тані він навіть кілька місяців тому переїхав до Рівного. А перевестися зі служби в інше місто було не так і просто. Та й Рівне він так і не зміг полюбити. Здавалося б, що за різниця між двома містами? Рівне, як і Луцьк, теж невелике й затишне. Однак тут його все дратувало. А ще він утратив свого кращого друга й колегу, із яким довгий час працював у Луцьку. Скляр і досі переймався тим, що Ромка міг би зараз бути живим, якби тоді вони були разом на завданні. Єдиний плюс переїзду — він майже не бачить свого батька.

Слідчий смачно позіхнув, гортаючи сторінки. Однак це лише на вигляд він здавався спокійним. Уперше після справи М'яро Вікторіно Єгор запідозрив, що знову зіштовхнувся з потенційним висяком. Насупився. Найчастіше вбивцею стає хтось із оточення жертви. Тож надзвичайно важливо зараз установити її особу. Кир'ях, опертивник, уже заручився підтримкою ЗМІ, і тепер у новинах міста постійно розміщували прохання надати будь-яку відому інформацію про вбивство в підземеллі, а також фото загиблої з метою дізнатися, ким вона була. Звісно, дзвінки надходили. Та дзвонили переважно для того, аби повідомити якісь невиразні підозри. Жодна інформація не підтвердилася. Єгор зітхнув. З одного боку,

терпіти не міг такого роду «геморні» справи, з іншого — це був для нього виклик. Хіба він, Єгор Скляр, не розкриє хай і таке, суціль укрите таємницями, убивство? Він ще жодне вбивство за свою кар'єру не лишив нерозкритим. Так мусить бути й цього разу.

Укотре почував підборіддя. Подивився на годинник. Сьогодні ввечері він планував піти до «Катарсиса», порівняно нового модного дискобару в місті. Кажуть, туди приходять чимало жінок. Набагато більше, ніж чоловіків. Зніме собі сьогодні когось. Можливо, навіть не на одну ніч. Досить уже сидіти самому вечорами. Він цілком може обійтися без Тані. Подумки запланував після роботи сходити в барбершоп¹ — підстригти волосся й бороду — необхідно повертатися до нормального життя.

Знову зосередив погляд на паперах. Проглянув усі сторінки, які до того були уважно прочитані не менше чотирьох разів.

— Хай тобі, — вилаявся стиха. — Жодної зачіпки.

Перед тим, як учора встановилася довгоочікувана сонячна погода, майже без упину йшов дощ. Не стала винятком і ніч убивства. Отже, навіть якщо й були якісь необережно залишені сліди вбивці, до моменту прибуття слідчо-оперативної групи їх не стало. Не дивно також, що не знайшлося жодної людини, яка б помітила щось підозріле в ту злощасну ніч. Мало того, що вночі практично ніхто містом не швендяє (особливо парком), то ще й дощ періщив майже до четвертої.

Убивця лишився цілковито непоміченим.

* * *

Субота, 18 травня 2019 року. 10:45

Завібрував телефон. Кожного разу, коли Скляр заглиблювався у вивчення справи, він вимикав звук у своєму смартфоні. Гучні дзвінки чомусь вибивали його з колії. Відповідав

¹ Барбершоп — чоловіча перукарня.

Він ще жодне вбивство за свою
кар'єру не мав
нерозкритими.
Так мусять бути
й цього разу.

